

Kjartans Víkingur
kostar landstýrinum
600.000 kr. árliga!

SOSIALURIN

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BROÐRALAG

NR. 65.

LEYGARDAGIN
7. SEPT. 1963

36. ÁRO.

Fordar Havnar Arbeidsmannafelag vatnveitingini?

Ósemjan fyri gerðarrætt

Ósemjan millum byggifelagið Phil & Son, sum skal gera vatnverkið í Havnardali og Arbeidsmannafelagið verður nú avgjort við gerðarrætti, sum verða skal í København leygdagin 13. september.

Tað er Arbeidsgvarafelagið sum innstevnt hevur.

Tætan stóðst av, at byggifelagið ikki hevði lokið tær treytir, ið fyriskrivaðar vóru, og harafturat verða tey krøv, sum Arbeidsmannafelagið setur viðvíkjandi flyting av arbeidfólki o. s., av tí at byggplássið liggur so langt frá Havnin: 6 km., ikki er honereraði.

ÚTVARPIÐ EFTIR ARBEIDSMANNAFELAGNUM

Hóskvaldið hevði Útvarpið tey tíðindi, at tað herviliga vatnrotið, sum Havnar býur nú á eftir í hevur liðið undir, og sum stendur við og versnar, nú kemst av, at Arbeidsmannafelagið í Havn fordar fyri at byggingin av vatnbrunninum kann fara fram!

Soleiðis skilti so lurtarin tað marghátliga málberingina hjá útvarpstjóranum.

Hesin, ikki so sjáldan tendenti-

osi tíðindaberi, útvarpið, dugtur ikki væl at skilja imillum hvat eru óheft tíðindi og ikki.

Tá útvarpið ber fram tíðindi, sum t.d. hesi, at ein gerðarrættur skal gera úrskurð um trætumál millum Havnar Arbeidsmannafelag og Arbeidsgvarafelagið, so er tað dekan og avgjort, ja navst, at leggja Arbeidsmannafelagið undir at vera orsök til vatnrotið í Havn.

Vit vita sjálvandi ikki hvør úrskurðurin hjá gerðarrættinum verður, men verður hann so, at Arbeidsmannafelagið hevur rættin, so verður áhugavert at hoyra útvarpið, sum tá fer at siga lurtarunum frá, at tað ikki er Arbeidsmannafelagið, sum hevur skuldina fyri vatnrotið í Havn, men.....

TÍÐINDI VIÐ HALVUM SANNLEIKA

Tað er heldur ikki beint, tá sagt verður, at byggingin av brunninum í Havnardali skuldi byrja 20. juli.

Var tað rætt, so segði útvarpið, at byggifelagið Phil & Son skuldi fara undir at gera vatnbrunnin, tá alt tað fyriðikandi arbeiði varð

liðugt, so sum gerð av 800 metra vegi o. a. Herafrat kemur, at aðrir týðandi tættir í hesum, sum spurningurin um tóku av lendi, sum vatnverkið kemur at krevja, ikki var greiddur. Her er talan um stórt lendi, ið ikki kostar býráðnum smápening. Tað er einki komið fram um hetta. Hvat kostaði hetta eftir avtaluni, sum tá segðist at fyriliggja, og eftir sáttmálanum sum stutt síðan er gjordur?

Eisini um hetta átti útvarpið at sagt lurtarunum frá — ikki bara fola eina einstáttaða ábyrgd við at leggja eftir Arbeidsmannafelagnum, ella bert endurgeva privatu meiningarnar hjá útvarpstjóranum — tað gjørdi einki um tær vóru eitt sindur færri í mongum føri.

VATNVERKIÐ VERÐUR VERULIGA VÆL DÝRARI ENN UPPLYST ER — OG ALMENT ÚTBODIÐ

Tá vatnverkið varð útbodið, vóru sum sagt ikki allir tættir í samband við verkið uppi.

Tá gerast skal ein vatnbrunnur, (Framhald á 3. síðu)

Sofus Holmsund í Froðba 80 ár

Ein av okkara seggum!

Tað kann av sonnum sigast um Sofus hjá Andras í Froðba.

So rankur sum eitt ljós enn. Kæti og livshugurin lýsur av honum. Er nakar á floti, so er tað hann. Áttatíðirni merkja hann ikki.

Og fiskiklógv er hann sum fáur. Altíð við teinum nýggjastu greiðum. Snelluna og runddorgta handfer hann sum var hann unglingi.

Bráður og snarpur til handa. Men ikki minni fimur og snarpur

í orðum. Hann skal vera góður, ið hann verður svar skyldugur, annaðhvørt tað er í politikki ella í skemti.

Sum útroðramaður, fiskimaður ella langfaramaður og innanoyggjasigari er hann »autoritetur« og illur at taka í leikum.

Og vit skilja væl, at støða hansara er henda, so vel at sær komfn hann er og framúr evnagóður og skilagóður.

Neyvan fingið prestahondina á høvdið fór hann at balast á sjónum. Og hann hevur kumpassin runt sum sjómaður, fiskimaður v'ð sluppum og øðrum skipum. Ikki so fá ár sigið hann við skipum hjá gomlu Mortansonar handlinum. Streyt og farleiðir innan sum uttanoyggja eins og fiskileiðir og mið kennir hann sum fáur fyri ikki at siga sum eingin annar.

Nú er sjálvandi mesti parturin av livsins firði rógvin, um tað minni enn so kann verða sagt um hann, at áttati er »støvnsins ár«. Tí hann er sum sagt líka fúsar enn at sekja sjógvin. Hann var soleiðis á útroðri dagin fyri áttatíðardag, og hann var eisini tí dagin eftir veitsludagin.

Veislu helt hin gamli. Hóstið var at kalla allan dagin av vitjandi um. Bliðskapurin var ófórur. Har treyt ikki.

Vit vóru har úti við og funnu hann sitandi kátan og skemtanð millum børn og abbaðarn og langabbaðarn í stórum tali: »Og eg skal siga tygum,« helt hann, »at eg eri ikki langt frá at verða oldabbi. Og tað er tí ikki lógið, at hýrunin er góður.«

Og tá ið hann varð spurdur, hvar hann fleyt politiskt, svaraði hann:

»Hvat kann ein fiskimaður og arbeidsmáður, hvat ið eg havi verið alt mitt liv, vera annað enn hoyrandi politiskt til arbeidara-flokk, sosialistarnar. Tað havi eg verið alla mína tíð. Eg var ein millum teirra, sum fyrstu ferð vóru við Dam til politiskan fund í Hvalba.

Stríðið hevur gingið. Men nú fór á glíð, serliga hesi bæði seinastu árin. Tað skráp á hondum við stýrinum hesa ferð. Men tað var ikki rætt, tí fólk ið hevði valt okkara flokk at halda fram. Eg trúgvi, at tað verður hjá okkum sum Gerhardsen ventaði við komandi val í Noregi. Fólk ið vil tað gera tað ómøguligt hjá stórmannaflokkum at rotta seg saman allir sum ein, fyri at fella javnaðar. (Framhald á 2. síðu)

Ein lítil uggi frá »sjálvstýris-landsstýrinum«

Gera vit okkum eina heildarmynd av avreksverkum »sjálvstýris-landsstýrisins« hevur hetta einki avrikað uttan smávegis stuðul til fiskivinnuna og »hekkane« av prívíðbótini til útroðramenninmar báðar ógvuliga ivasamar ábøtur.

Nú kann ein siga, at hetta er nóg so lítið at takka »sjálvstýris-landsstýrinum« fyri, tí teir hava útvegað nógvan pening til landið; men hetta er veruliga ikki teimum at takka fyri, tí hvørt oyra av teinum miljónunum, ið nú koma til landið var greitt ella komið væl ávegis, meðan P. M. Dam sat sum lögmaður. (Vit minnst, hvussu teir speiðu 60 miljónargrunnin og hvussu teir sögdu P. M. Dam koyra landið á húsagang, tá hann útvegaði tær 20 miljónirnar, harav

hetta stýrið hevur biðið um av-lópið — 11 milj. kr.)

Annars eru fruktirnar av hesum landsstýrinum m. a. hesar:

Figgjarlógin vaksin við 6 milj. kr. Skatturin hækkaður í stórum.

Tollurin hækkaður í stórum.

Umsetingargjaldið hækkað við 25 pst.

20 oyra eyka bensingjald, o.s.fr.

Og, so hava vit fingið »nýtt« vaktarskip, »Vikingur«, men t-

tværir trytur honum hinar STERKU KANÓNIRNAR.

GRØNLENDINGAR FÁA MEIRI LØN

1. september komu nýggju arbeid- og lonarsáttmálarnir í gildi í Grønlandi. Umframt lonarhækkingar eru ábøtur gjordar viðv. fritíðarlønini og sjúkralonarskipanini.

Lónarumráðingarnar eru farnir fram millum grønlandsku arbeidara-felagini, umboðað av formanninum Ódák Olsen og Risgaard Knudsen, skrivara í LO (De samv. fagforbund) og hinumegin grønlandska landshovdingin og handilsspektorin í Godthaab.

Teyr ófaklerdu arbeidararnir vunnu 6 oyru meira um tíman. Frá 1. april komandi ár fáa allir arbeidarar eina lonarhækking uppá 15 pst.

Í nýggja lonarsáttmálanum eru munandi ábøtur bæði hvat viðvíkri fritíðarlønini og sjúkralonarskipanini.

Danski umboðsmaðurin fyri arbeidararnar sigur m. a.:

»Erlitini eru sum heild hampulig. Skitsuppskotini frá Grønland-nevndini frá 1960 gjørdur sikk til, at vit vunnu so væl. Serstakliga á smáplássunum verður nýggja lonarskipanin av stórum týðningi.«

Stórvingin gáva

Á ársfundinum hjá tí danska »Smede- og maskinarbejderforbunde, sum telur einar 70.000 limir, varð avgjort at lata 200.000 kr. til sosialdemokratisku bløðini í Danmark og 150.000 kr. til danska javnaðarflokkin.

Formaður í hesum mikla fakfelag er folkatingsmaðurin Hans Rasmussen, sum eisini er næstformaður í javnaðarflokkinum.

Tað er rætt, at sjálvstýrið hevði sitið í tveimum landstýrum undan seinasta landstýri við javnaðarmonnum á odda, og at hesar báðar landstýrisperiodurnar vóru tær soltnastu í Føroya sögu. Í hesum báðum landstýrinum høvdu sambandsmenn eisini sitið. Og menn vilja vera við, at bæði gamla sjálvstýrismenn og sambandsmenn liðu undir óttanum fyri, at fólk ið fór at geva javnaðarmonnum heiðurin sum teir initiativtakandi í tí velduga framburðararbeiði, sum seinasta landstýrið avrikaði, tí spurt var, hvi tað var so oyði í

(Framhald á 2. síðu).

Flokkur skiftir navn

»VENSTRE« hevur verið navn ið á Danmarkar næststørsta flokk; men nú verður hann at fáa navna-broyting.

Tey eru í ferð við at gera nýggja stevnuská, sum 80 máns hava tykist við í tvey ár. Á næsta landsfundi skal henda stevna endaliga víðgerast og samstundis er boðað frá, at flokkurin skal hava nýtt navn:

»VENSTRE, DANMARKS LIBERALE PARTI.